

12.12.2017

Yhteinen tiedon hallinta -kärkihanke

Yhteinen tiedon hallinta -hankkeen projektiryhmän kokous

Aika 22.11.2017, klo 10.00–12.00

Paikka VM (Mariankatu 9), nh Ylijäämä / etäyhteys*
kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa*Osallistujat**

Riitta Autere, pj.	VM, neuvotteleva virkamies, klo 10.40 alkaen
Anne Kauhanen-Simanainen, varapj.	VM, neuvotteleva virkamies, klo 11.30 saakka
Suvi Remes	VM, erityisasiantuntija
Leena Raittinen	VM, erityisasiantuntija, etänä
Kimmo Mäkinen	VM, kehittämisspäällikkö, ESTE
Eero Konttaniemi	VRK, kehityspäällikkö, ESTE
Taru Rastas	LVM, viestintäneuvos, ESTE
Jari Ylikoski	Kuntaliitto, erityisasiantuntija, etänä
Matias Frosterus	Kansalliskirjasto, tietojärjestelmäpäällikkö
Juha Mykkänen	THL, kehittämisspäällikkö, ESTE
Heikki Siltala	THL, IT-kehittämisspäällikkö (varahenkilö), ESTE
Minna Rintala	Vero, ylitarkastaja, klo 11.30 saakka
Dea Crichton-Turley	TEM, neuvotteleva virkamies
Taina Nurmela	Helsingin kaupunki, projektipäällikkö
Jaana Nevalainen	VRK, hankepäällikkö, ESTE

1 Kokouksen avaus**Kokouksen avaus**

- Kauhanen-Simanainen avasi kokouksen varapuheenjohtajana ja toimi kokouksen puheenjohtajana Autereen saapumiseen saakka.

Edellisen kokouksen muistion (liite 1) hyväksyminen.

- Muistio hyväksyttiin.

2 Uusien henkilöiden esittäytyminen

Projektiryhmän kokoonpanossa on tapahtunut muutoksia. Kokoukseen osallistuneet uudet henkilöt, Dea Crichton-Turley ja Jari Ylikoski, esittäytyivät.

3 Hankkeen viestintä, sivustot (klo 10.05-10.15)

Hankkeen ulkoinen viestintä keskitetään vm.fi-sivustolle. Käydään läpi hankkeen käytettävissä olevat työtilat ja sivustot.

Liitepaketti 2.

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy hanketason päivitetyn viestintäsuunnitelman.

Esittelijä: Suvi Remes

Todettiin viestintäsuunnitelmaan tehdyt päivitykset. Hankkeen materiaalit siirretään julkictwikistä vm.fi-hankesivustolle vuoden 2017 aikana. Tunnus-työryhmä hyödyntää vielä julkictwikiä toimikautensa ajan, sillä vm.fi ei toimi työryhmän tarvitsemana valmistelualustana. Koontikalvo toimii muistin tukena, kun on tarve miettiä mistä saa tietoa hankkeen työstä.

Päätös: Viestintäsuunnitelma hyväksyttiin.

4 Hankkeen seminaari 23.1.2018 (klo 10.15-10.30)

Käydään läpi 23.1. järjestettävän seminaarin sisällöt ja ohjelma ja muokataan mahdollisten esitysten perusteella.

Liite 3.

Päätösesitys: Projektiryhmä hyväksyy sisältöehdotuksen.

Esittelijä: Suvi Remes

Remes esitteli valmistellun ohjelmanrunгон tilaisuudelle. Puheenvuoroissa on huomioitu edellisessä kokouksessa keskustellun mukaisesti hankkeen työn laajemmat liitokset mm. alusta- ja datatalouteen sekä tietopolitiikan ja tiedon hallinnan yleislain valmisteluun. Keskustelussa painotettiin, että tulee nostaa isoon rooliin Yhteentoimivuuden välineistön lanseeraus ja viestiä se nimenomaan lanseerauksena. Lisäksi tulee viestiä käytön mahdollisuuksista ja saatavilla olevasta tuesta ja koulutuksesta. Tilaisuudessa esitellään yhteistoimintamalli, jota aiheena käsitellään kokouksen seuraavassa asiakohdassa, sillä tarkoitus ei ole lanseerata vain IT-välineitä vaan tiedon hallinnan toimintatavan muutos. Tämä on iso pääviesti koko tilaisuudessa. Yhteistoimintamallin tieto ja tietoauepohjainen lähestymistapa on uusi ja vaatinee sulattelua; keskustelu tietopolitiikasta on nyt sopivasti käynnissä, mutta on osin yhtä vaikea asia kuin kokonaisarkkitehtuuri. Tähän liittyen yhdessä tekemisen viestintä punaiseksi langaksi koko tilaisuuteen; on tosi asiassa johdon asia, sillä tulee tarvitsemaan myös toimijakohtaista resurssiointia. Tämä viesti on syytä käydä jokainen tilaisuuden alustajan kanssa läpi, jotta se saadaan kuulumaan systemaattisesti. Keskusteltiin tilaisuuden kohderyhmästä, vastaanottajia myös jo hahmoteltu suunnitteluasiakirjaan. Saatteeseen on syytä painottaa tätä muutosjohtajuuden tarvetta ja substanssinäkökulmaa, – ei IT-näkökulmaa – jotta asian tärkeys huomataan ja kutsu ohjataan riittävän korkealle organisaatioissa. Tuotiin esiin, että tässä on riski työn ulkoistamiselle kun pitäisi synnyttää osaaminen omaan organisaatioon. Lisäksi viestinnällisesti tulee olla vastaus siihen miten tämä kytkeytyy kokonaisarkkitehtuurityöhön, jotta ei synny mielikuvaa että ovat erillisiä tai jopa päällekkäisiä tai ristiriitaisia pyrkimyksiä. Arkkitehtuurivastaavat ovat toinen keskeinen kohderyhmä. Tämä on strateginen paikka ”uudenlaiselle katsomiselle” ja uusille avauksille, esimerkiksi kytkentä lainvalmisteluun ja semanttiseen finlexiin voisi olla ”tiekartalla”, tulevaisuuden näkymässä ja mahdollisuuksissa. Vastaavasti kuin tekoälyliitos.

Tilaisuuden nimeksi ehdotettiin ”YTI-rytinä”.

Päätös: Hyväksyttiin ohjelmarunko. Valmistelua jatketaan sen mukaisesti.

5 Yhteinen tiedon organisoitumis- ja hallintamalli, keskustelu ja vaiheistus (YTI-TP5) (klo 10.30-11.45)

Käydään läpi valmistelun tilanne. Keskustellaan kokonaisuuteen liittyvistä linjauksista valtiovarainministeriön valmistelun tueksi.

Liitepaketti 4.

Päätösesitys: Projektiryhmä puoltaa valmistelun etenemistä ja esitellyn yhteentoimivuuden ja määritysten hallinnan mekanisme. Toimijoiden roolit ja vastuut määritellään ja vahvistetaan ministeriöiden välisenä keskusteluna sekä virastojen ohjausneuvotteluissa.

Esittelijä: Suvi Remes

Remes kävi läpi kokonaisuuden. Liitteestä 4a todettiin, että sen tarkoitus on näyttää miten asia dokumentoidaan, kun valmistelu on riittävän kypsää. Runkona on EIF-mallin mukaisesti yhteentoimivuuden näkökulmat. Ratkaisua pidettiin onnistuneena. Tämän hallintamallityön keskeisenä tavoitteena on luoda rakenteet ja toimintamalli ”jatkuvan määrittelyn mallille”, jossa on selkeät vastuut, ja jotka lähtevät tarvittavilta osin lain tasolta. Näillä pyritään taklaamaan mm. JH-työssä heikkoutena ollutta metatietomäärittysten suositusluonteisuutta ja siten soveltamisen kirjavuutta. Kun kyse on laajasta toimijoiden välisestä työstä, on hallintamalli-nimitys muunnettu yhteistoimintamalliksi; huomiota halutaan kiinnittää nimenomaan toimintatapoihin ja niiden muutokseen tiedon hallinnan kokonaisuudessa sekä erityisesti toimijoiden osallistamiseen ja toisaalta sen vastinparina vastuuttamiseen – tavoitellaan osallistuttavaa ja vastuutettua toimintaa metatiedon hallintaan ja hyödyntämiseen. Työ on osa tietopolitiisia toimia. Tietolähtöinen lähestymistapa vaatii ajattelun muutosta ja vahvaa viestintää; voi tuntua haasteelliselta toimijalähtöisyyteen tottuneista

Keskustelussa korostettiin vahvaa liitosta pysyviin tunnisteisiin; koneluettavuuden lisäksi juuri pysyvyys on keskeinen määre. Tämän toimintamallin vaatimaan luottamusta ei synny ilman pysyvyyttä ja sitä taas ilman pysyviä tunnisteita; tulee varmistaa saatavuus koko tiedon elinkaaren ajan. Lisäksi toimintamalli vaikuttaa tiedon siirrettävyyteen, mikä on hyvä näkyä hyödyistä puhuttaessa. Tiedusteltiin miten yritykset voivat olla tässä mukana, kun heillä on keskeinen rooli esimerkiksi taloustietojen kontekstissa ja siten mm. Veron suuntaan. Tavoite on, että taloustietojen metatiedon hallintaan muodostetaan tietoklusteri, jossa yrityspuoli on mukana yhtenä määrittelytoimijana. Tietoklustereita voi syntyä myös yli tietalueiden, tästä nostettiin esimerkkinä esiin valtionavustukset. Jo tässä tulee esiin se läpinäkyvyyden syntyminen mitä myös tavoitellaan; kun toimitaan yhteisellä alustalla, liitokset tulevat näkyviin ja toimijat näkevät mihin heidän olisi syytä osallistua ja pyrkiä vaikuttamaan. Hyötynä voi nostaa esiin keskeisesti tietojen minimoinnin ja tämän liitoksen ns. säädösten purkamiseen, sillä läpinäkyvyyden tulisi osaltaan rajoittaa uuden tiedon synnyttämistä ja siten myös sääntelytarvetta. Keskusteltiin vielä nimityksistä. Kalvoilla esiintyy välillä sana metatietopalvelu tai -alusta; se voi tuntua toimijoista vaikealta ja Yhteentoimivuuden välineistö olisi viestinnällisesti parempi nimitys. Tai ehkä pitäisi puhua ”yhteentoimivuuden alustasta”. Oleellista on, että ”ICT” ei saa näkyä ja työstä ei saa tehdä teknistä työtä enempää kuin esim. välineiden ylläpito vaatii. Käytiin läpi ehdotetut pilottikumppanit; keskeisimpänä perusteluna yhteistyölle on pidetty toimijoiden omaa halua olla työssä mukana ja myös siihen liittyen kypsyttää toimia kokonaisuudessa, jota myös tuloksia voidaan odottaa; tämä tarkoittaa mm. määritysten olemassa oloa, jotta niiden synnyttäminen itsessään ei vie kaikkia energiaa vaan päästään tarkastelemaan toimijoiden välistä yhteistyötä, rakenteita ja menetelmällistä puolta laajemmin.

Päätös: Projektiryhmä puoltaa esitellyn yhteentoimivuuden ja määritysten hallinnan mekanisme ja etenemistä pilotointiin.

6 Muut ajankohtaiset asiat (klo 10.45-10.55)

Todettiin seuraavat ajankohtaiset asiat:

- Kuntatiedon koulutusohjelman info-tilaisuuden 14.11. kuulumiset. Raitinen kertoi tilaisuudesta, johon osallistunut noin 80 henkilöä sekä kunnista että järjestelmätoimittajia. Esitys ei ollut kirjoittanut kysymyksiä.
- *Asiakas keskiössä myös tiedon hallinnassa – omadataa julkisessa hallinnossa* -työpajasarja: <http://vm.fi/yti-toimii>; näkökulma omadata-näkökulman ymmärrettäväksi tekemisessä ja säädösympäristössä. Remes esitteli lyhyesti tilaisuuden, johon saatu mukavasti puheenvuorot eri hallinnonaloilta, keskiössä käynnissä oleva säädösvalmistelu ja näkemykset sillä painotuksella omadataan.
- YTI-hankkeen tehdään yhdessä iltapäivän -ohjelmaluonnos 20.12.2017 (liite 5). Käytiin läpi ohjelma. Todettiin, että Speaker's Corner on ratikassa avoinna ja puheita voi valmistella.
- Tuotiin vielä tiedoksi, että tiedon hallinnan sanasto Tietotermit julkistamistilaisuus pidetään 11.12. Remes välittää kutsun Kauhanen-Simanaisen pyynnöstä sähköpostilla myös YTI-projektiryhmälle.

- Frosterus kertoi, että Finto-projekti on valmistellut pamfletin metatieto/määrittelytyön tärkeydestä. Kimmokkeena on toimineet haasteet erikoisontologioiden ylläpidossa; on tapauksissa, joissa ylläpitoryhmä on kutistunut käytännössä yhteen-kahteen toimijaan. Halutaan tuoda esiin sitä, että tämä työ tarvitsee resurssointia ja sitoutumista. Frosterus tiedusteli näkemyksiä kyseisen tiedotteen julkaisemiseen. Sovittiin, että käsitellään joulukuun kokouksessa ja mietitään samalla julkaisukanavat. Liittyy tiiviisti laajempaan hallintamalli-yhteistoimintamallikonaisuuteen.

7 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään aikataulun mukaisesti ke 19.12.2017 klo 10-12.

Aiheita voi lisätä VYVI-työtilan dokumenttiin: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit >> 2017 >> YTI kokousteemat

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.

Liitteet (VYVI-työtila)

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
 Liite 2a: Viestintäsuunnitelma (hankesuunnitelman liite 6)
 Liite 2b: Viestintäkanavat, koontikalvo
 Liite 3: Seminaarin 23.1. ohjelmarunko
 Liite 4a: Yhteinen tiedon organisoitumis- ja hallintamalli, v0.2
 Liite 4b: Oheiskalvot keskustelun tueksi
 Liite 4c: Tiedonhallinnan lainsäädännön kehittämislinjaukset -raportti
 Liite 5: Hankkeen yhteisen iltapäivän ohjelmaluonnos 20.12.2017

(Tiedostopolku: Pöytäkirjat >> Projektiryhmän materiaalit >> Projektiryhmän kokousmateriaalit tai Hankemateriaalit)

<https://vyvi-some3.vyv.fi/vm/yti> (VM:n sisäinen osoite)

<https://vyvi-some3.vy-verkko.fi/vm/yti/> (VM:n ulkoinen osoite)